

Hírsugár

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának tájékoztatója

6. szám (1998. május)

ISSN 1417-8257

Kiadja a Szakcsoport vezetősége. Szerkesztő: Deme Sándor

Technikai szerkesztő: Detréné Németh Ingeborg

A tartalomból

EMLÉKEZTETŐ A SZAKCSOPORT VEZETŐSÉGÉNEK 1998. MÁJUS 4-I ÜLÉSÉRŐL	2
XXIII. SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM	3
IZRAELBEN JÁRTAM	13
HÍREK	15
KÜLFÖLDI RENDEZVÉNYEK	21

Rajzok: Déri Zsolt (Miskolc)

EMLÉKEZTETŐ A SZAKCSOPORT VEZETŐSÉGÉNEK 1998. MÁJUS 4-I ÜLÉSÉRŐL

- A napirend: 1. Ritka gázok geokémiája konferencia
2. Az 1999-es konferencia szervezése
3. Az év végi klubest előkészítése
4. A szakcsoport pénzügyei
5. Egyebek

Jelen voltak: , Deme S., Jung J., Zagytvai P., Szörényi Á., Hunyadi I., Rónaky J., Ozorai K., Volent G.

A vezetőség áttekintette a kenesei továbbképző tanfolyam szervezésének állását. Megállapította, hogy a program megfelelő. Ismét öröndetesen sok előadó és résztvevő jelentkezett. Döntött a vezetőség, hogy az egy napra látogató kollegáktól is részvételi díjat kérünk.

A Szakcsoport legutóbbi közgyűlésén sugárvédelmi emlékérmét alapított. Első alkalommal Balatonkenesén adjuk át az érmet azoknak a kollégáknak, akik a sugárvédelemben jelentős szerepet játszottak, már visszavonultak. A felkért bizottság javaslata alapján a vezetőség úgy határozott, hogy a következők kapják az érmet: András Andor, Dézsi Zoltán, Fehér István, Fehér László, Hízó József, Makra Zsigmond, Medveczky László, Szabó D. László, Sztanyik B. László, Tóth Árpád, Tóth Lajos, Tókes Béla, Uchrin György, Urbán Aladár, Zsdánszky Kálmán. A bizottság javaslatára a vezetőség az idei évben szabályzatot dolgoz ki a díj adományozására.

A vezetőség beszámolót hallgatott meg a Sugárvédelem a közép-európai szomszédos országokban IRPA regionális kongresszus előkészítéséről. Felkéri Nagy Zsigmondnét, Rónaky Józsefet, Jung Józsefet, Osvay Margitot, Hunyadi Ilonát, Kanyár Bélát, András Andort és Deme Sándort, hogy a magyar szervező bizottság tagjaiként kezdjék meg a konferencia előkészítését. Felkéri továbbá András Andort, Fehér Istvánt, Koblinger Lászlót, Köteles Györgyöt és Rónaky Józsefet, hogy a nemzetközi programbizottságban vegyenek részt. A kongresszus helyszíne az Államigazgatási Főiskola Budapesten. A szervező bizottság Balatonkenesén tartja első ülését május 27-én ebédszünet után.

A PÖSI-t, ha sikerül szállást intézni, idén Pécsen tartjuk, mivel ez az utolsó alkalom az uránbánya meglátogatására.

A szakcsoport megkeresi az Akadémia Környezetfizikai és sugárvédelmi bizottságát azzal a javaslattal, hogy a bizottság szervezze meg a környezeti sugárvédelmi mérések eredményeinek összegyűjtését és kiadását. Az Environmental Radioactivity in Hungary című kiadvány óta ilyen összeállítás nem készült. A mérési adatok megjelentetésének célszerű formája lehet egy CD ROM.

Paks, 1998. május 10..

Az emlékeztetőt összeállította: Rónaky József

EÖTVÖS LORÁND FIZIKAI TÁRSULAT SUGÁRVÉDELMI SZAKCSOPORT

XXIII. SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM

Balatonkenese, 1998. május 26-28.

II. körlevél

Tisztelt Hölgyem/Uram!

Jelentkezését a szervezőbizottság a XXIII. Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamra elfogadta. A Tanfolyam helye: Balatonkenese, MH I. sz. Üdülője.

A regisztráció és a szobák elfoglalásának ideje: május 26-án reggel 8.00-10.00 között.

A Tanfolyam előzetes programját mellékelten megküldjük. (Kisebb programváltozások elképzelhetők.) Értesítjük az előadókat, hogy előadásuk elfogadásáról külön értesítést nem küldünk, kérjük, hogy a csatolt program szerint készüljenek. A szóbeli előadások időtartama vitával együtt kb. 15 perc. A poszterbemutató előadások a megvitatatásukkal együtt kb. 5-10 perc hosszúak lehetnek.

A Tanfolyam költsége, amely magában foglalja a szervezési és az ellátási költségeket, valamint a Tanfolyam kiadványát, az ELFT tagdíjhátralékkal nem rendelkező tagjai részére, 14.000 Ft/fő, más résztvevők részére 17.000 Ft/fő. A részvételi díj reprezentációs költséget nem tartalmaz.

A rendezvényen jelen lévő, de nem az üdülőben lakó, vagy csak egy-egy napra érkező résztvevőknek szervezési költséghezjárulás címen naponta 1.500 Ft-ot kell fizetniük személyenként. Ez az összeg magában foglalja az ebéd költségét is. Ezúton tájékoztatjuk a résztvevőket arról, hogy az idén a helyszínen ebédelni csakis szervezetten, ebédjeggyel lehet. A kiadvány külön vásárolható meg, ára 250 Ft.

A Tanfolyam adózás szempontjából a Szolgáltatási Tevékenységek Jegyzéke alapján az "SZJ 144960 Tudományos Szakmai Rendezvények" kategóriába tartozik, és ÁFA-mentes tevékenységnek minősül. Az ELFT adóigazgatási azonosító száma: 1981-5644-2-41.

Átutalással történő befizetés esetén a pénzüsszeget az ABN AMRO Banknál vezetett 10200830-32310274-00000000 sz. számlánkra "Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam" megjelölésével szíveskedjenek utalni. Nyomatékkal kérjük, hogy az átutalással fizetőket, hogy nevüket a bizonylaton tüntessék fel, mert az ELFT-ben csak így tudjuk azonosítani a befizető személyt. Egyéni befizetésekhez a csekket mellékeljük.

Budapest, 1998. május 4.

Jung József sk.
titkár

XXIII. SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM

Balatonkenese, 1998. május 26-28.

RÉSZLETES PROGRAM

1998. május 26., kedd

8.00-10.00 Regisztráció, a szobák elfoglalása

10.00-10.15 **A TANFOLYAM MEGNYITÁSA** (Rónaky József)

ÁLTALÁNOS SUGÁRVÉDELEM

Elnök: Uray István

10.15-10.30 E-1 Kanyár Béla Dózishatárértékek és optimalás a sugárvé-
Eged Katalin delemben

10.30-10.45 E-2 Uray István Az Európa Parlament vitanapja a Bizton-
sági Alapszabályzatról

10.45-11.00 E-3 Ballay László Az EURATOM Direktíva hazai alkalma-
zásának egyes kérdései

11.00-11.15 **SZÜNET**

11.15-11.30 E-4 Fichtinger Gyula A hatósági jogi szabályozás megújítása
Végvári István

11.30-11.45 E-5 Povázsai Sándor Az atomenergia alkalmazásának rendőr-
hatósági engedélyezése, a jogellenes alkal-
mazás büntetőjogi következményei

11.45-12.00 E-6 Jung József Tömeges krónikus kisdózisú lakossági
besugárzás Tajvanban (Esetismertetés)

Kapcsolódó posztterek: P-6 - P-9

12.00 **EBÉD** (Ebéd után a posztterek elhelyezése a kisteremben)

ORVOSI SUGÁRVÉDELEM

Elnök: Vittay Pál

13.30-13.45 E-7	Pellet Sándor	Páciensek sugárvédelmének szabályozása
13.45-14.00 E-8	Radóczy Marianna
<u>Kadenczkyné</u>
<u>Havas Sonja</u>
Haváné Bartkó Ágnes	Kinek jó ez? Szűrés, vagy valami más?
14.00-14.15 E-9	<u>Duliskovich Tibor</u>
Porubszky Tamás
Kálmán László	Képminőség és az ALARA elv
14.15-14.30 E-10	<u>Porubszky Tamás</u>
Kálmán László
Duliskovich Tibor	Kép zaj és sugárterhelés összefüggése a röntgen diagnosztikában
14.30-14.45 E-11	<u>Kálmán László</u>
Duliskovich Tibor
Porubszky Tamás	A képerősítő-TV rendszer paramétereinek hatása a páciens dózisra
14.45-15.00	SZÜNET Közben:	A kihelyezett posztterek megtekintése

A RADON ÉS A SUGÁRVÉDELEM

Elnök: Kanyár Béla

15.00-15.15 E-12	<u>Csige István</u>
Vásárhelyi Attila
Hakl József
Hunyadi Ilona	A talajból a lakásba való Rn-222 transzport
15.15-15.30 E-13	Földi Tivadar
<u>Molnár Ferenc</u>
Zagyvai Péter	A levegő radon tartalmának csökkentése áttöltéses rendszerű, elektrosztatikus szűrők alkalmazásával
15.30-15.45 E-14	<u>Zagyvai Péter</u>
Fehér Ákos
Dési Sándor
Kapitány Sándor
Helmut Bitt
Kautny Károly
Vinkovits Sándor	Környezeti monitorozás és a radonegyenérték-koncentráció meghatározásának kapcsolata (Új fejlesztések és összehasonlító vizsgálatok)

15.45-16.00 E-15 Hakl József Magyar barlangászok radonexpoziója
Csige István
Hunyadi Ilona

Kapcsolódó posztterek: P-1 - P-5, kapcsolódó előadás: E-23

16.00-16.20 SZÜNET Közben: A kihelyezett posztterek megtekintése

POSZTERSZEKCIÓ - I.

Elnök: Hunyadi Ilona

16.20-16.30 P-1 Lázár István Országos radonmérés
Papp Géza
Selmeczi Dávid
Tóth Eszter

16.30-16.40 P-2 Hámori Krisztián Mórággyi rög radonfelmérése
Lázár István
Papp Géza
Tóth Eszter

16.40-16.50 P-3 Bíró Juli Borsó radonban
Győri Gusztí
Lázár István
Papp Géza
Tóth Eszter

16.50-17.00 P-4 Szakter Géza Radonmérő automata - Magyar fejlesztésű
alfa-nyomdetektor benvezés (Bemutatóval)

17.00-17.10 P-5 Somlai János Salak minták radon-emanációjának vizs-
Kanyár Béla gálata
Kovács Péter
Tóth Kálmán
Oravetz Dezső
Szabó Sándor
Kovács József

17.10-17.20 P-6 Déri Zsolt Határérték, vagy határ érték?

17.20-17.30 P-7 Eged Katalin Nukleáris beavatkozások költség-optimális
Kis Zoltán tervezése
Szederkényi Gábor
Kanyár Béla

- 17.30-17.40 P-8 Balásházy Imre Inhalált aeroszokok légúti depozíció-
Hoffmann Werner eloszlásának kvantitatív jellemzése
Koblínger László
- 17.40-17.50 P-9 Ahmed Mona Szál alakú részecskék kiülepedése a felső
Balásházy Imre légutakban
Hoffmann Werner

18.00 **VACSORA**

1998. május 27., szerda

NEMZETKÖZI SZEKCIÓ

Elnök: Pellet Sándor

8.30-9.30 A külföldi meghívottak előadásai.
(Részletes program szórólapokon, a helyszínen.)

9.30-10.00 **SZÜNET**

KITEKINTÉS

Elnök: Somfai Magdolna

10.00-10.45 Barnabás István A paksi atomerőmű bővítési elképzelései

10.45-11.00 **SZÜNET**

MUNKAHELYI SUGÁRVÉDELEM

Elnök: Somfai Magdolna

- 11.00-11.15 E-16 Kovács Tibor Az atomtörvény végrehajtásához
Pellérdi Rezső kapcsolódó oktatási feladatok a Magyar
Honvédségnél
- 11.15-11.30 E-17 Juhász Attila Szabálytalan ipari radiográfiai tevékenység
miatti vegyipari üzemzavar tanulságai
- 11.30-11.45 E-18 Jung József Az ipari radiográfia új sugárvédelmi
szabványai (MSZ 836:1998 és MSZ
14349:1998)
- 11.45-12.00 E-19 Ballay László A nyitott izotópos tevékenység új sugárvé-
delmi szabványa (MSZ 62-7:1998)
Pellett Sándor
Kerti Márta

Kapcsolódó posztterek: P-10 - P-13

12.00 **EBÉD** (Ebéd után a posztterek elhelyezése a kisteremben.)

SUGÁRVÉDELMI MÉRŐMÓDSZEREK ÉS MÉRŐMŰSZEREK

Elnök: Germán Endre

13.30-13.45 E-20	Andrási Andor
Nagy Attila
<u>Urbán János</u>
Zombori Péter	Mozgólaboros összemérés, 1997., Svájc
13.45-14.00 E-21	Andrási Andor
<u>Nagy Attila</u>
Urbán János
Zombori Péter	Elveszett pontforrás megkeresése
14.00-14.15 E-22	<u>Bäumler Ede</u>
Erdős Kálmán
Sarkadi András	Sugárcapuk üzemeltetési tapasztalatai, továbbfejlesztésük irányvonala
14.15-14.30 E-23	<u>Thomas Streil</u>
Veikko Oeser	Miniatürizált alfa/béta spektrométer lületi felületi szennyezettség mérésére és személyi radon doziméterre
14.30-14.45 E-24	<u>Vincze Árpád</u>
Barnabás István
Bodnár Róbert
Eigelmann Gábor
Volent Gábor
Solymosi József	Gáztisztító rendszerek retenciós állapotának folyamatos ellenőrzése

Kapcsolódó poszter: P-13

14.45-15.00 SZÜNET	<u>Közben:</u>	Mozgólaboros gépkocsik bemutatása az előadóterem előtti szabad térrészben
A kihelyezett posztterek megtekintése |
|---------------------------|----------------|--|

NUKLEÁRIS KÖRNYEZETVÉDELEM

Elnök: Ivó Mária

15.00-15.15 E-25	<u>Guczi Judit</u>
+ 27 társszerző | Környezeti radioaktivitás mérések eredményei Magyarországon 1997-ben |
|------------------|---------------------------------------|--|

15.15-15.30 E-26	<u>Deme Sándor</u>
Héjja István	Javaslat a magyarországi környezeti sugár-
zásra vonatkozó korszerű adatbázis elké-
szítésére és kiadására
15.30-15.45 E-27	<u>Guczi Judit</u>
Szabó Gyula
Kovács László	Urán szorpciójának vizsgálata a bodai ale-
urolit formációból származó kőzetben
15.45-16.00 E-28	<u>Várhegyi András</u>
Bárány Imre
Vados István
Lendvainé
Koleszár Zsuzsa	A MÉV zagytározók kísérleti
rekultivációjának előzetes eredményei
16.00-16.15 E-29	Rónaky József	Az INEX-2 nukleárisbaleset-elhárító
gyakorlatok
16.15-16.30 E-30	<u>Volent Gábor</u>
Barta Elek	A kiégett kazetták átmeneti tárolójának
üzembe helyezése

Kapcsolódó posztterek: P-15 - P-19

16.30-16.50 **SZÜNET** Közben: A kihelyezett posztterek megtekintése

POSZTERSZEKCIÓ - II.

Elnök: Solymosi József

16.50-17.00 P-10	<u>Jánossy Gábor</u>
Nagy Noéminyezeti sugárzási szintjei
Thuróczy György
Szabó D. László	Rádió- és televízióadók munkahelyi és kör-
17.00-17.10 P-11	<u>Nagy Noémi</u>
Jánossy Gábor
Thuróczy György
Szabó D. László	Mágneses rezonancia (MR) készülékek és
környezetének nem-ionizáló sugárzása
17.10-17.20 P-12	<u>Németh Zoltán</u>
Kanyár Béla
Varga Kálmán	A paksi atomerőmű blokkok primerkörü
vízüzem sugárzási viszonyairól; az ammó-
niás és hidrazin hidrátos vízüzem összeha-
sonlítása
17.20-17.30 P-13	<u>Kerekes Andor</u>
Horváth Etelka	Inkorporált radionuklidok vizsgálata
egésztest számlálóval, a belső sugárter-
helés becslése

- 17.30-17.40 P-14 Fehér Ákos Mi a SZÉP?
Zagyvai Péter
- 17.40-17.50 P-15 Koblingerné Kezelések hatása a különböző talajtípuso-
Bokori Edit kon nevelt növények Sr-85 felvételére
Szerbin Pável
- 17.50-18.00 P-16 Bíróné Zeolittal dúsított talajon termesztett
Oncsik Mária növények radioaktív szennyezettsége
Bálintné Vörös Zsuzsanna
Karch László
- 18.00-18.10 P-17 Balogh Ferenc Húsminyak Cs-137 aktivitáskoncentráció-
jában mutatkozó anomáliák Bács-Kiskun
megyei mérések alapján
- 18.10-18.20 P-18 Barnabás István Az atomerőmű radioaktív kibocsátásai
Bodnár Róbert 1997-ben
- 18.20-18.30 P-19 Germán Endre Mit fűjt ki a tampon?
Barnabás István
Bodnár Róbert
Ranga Tibor
Horváth Ervin

19.00 TÁRSAS VACSORA

1998. május 28., csütörtök

A RÁDIUM ÉS A SUGÁRVÉDELEM

Elnök: Zagyvai Péter

- 8.30-9.00 E-31 Mózsa Szabolcs A rádium 100 éve (Történelem, sugárbio-
lógia, orvostudomány)
- 9.00-9.15 E-32 Dezső Zoltán Módszerek természetes vizek rádium tar-
talmának meghatározására
Hunyadi Ilona
Baradács Eszter
Mócsy Ildikó
- 9.15-9.30 E-33 Hunyadi Ilona Rádium a természetben
- 9.30-10.00 **SZÜNET** Közben: Sajtótájékoztató a Sugárvédelmi Szakcso-
port tevékenységéről, a sugárvédelem
hazai helyzetéről

A KISDÓZIS DILEMMA

Elnök: Rónaky József

- 10.00-10.20 E-34 Koblinger László Néhány új statisztika
- 10.20-10.40 E-35 Köteles György A kisdózis dilemma sugárbiológiai háttere
- 10.40-11.00 E-36 Fehér István Budapest-Kijev-Budapest utazás (1986) dózisbecslése
- 11.00-11.15 **SZÜNET** Közben: Szavazatok leadása a legjobb előadás, illetve poszter kiválasztása céljából
- 11.15-11.45 **A SUGÁRVÉDELMI EMLÉKÉRMEK ÁTADÁSA**
- 11.45 **A TANFOLYAM BEZÁRÁSA** (Rónaky József)
- 12.00 **EBÉD**

Kedves Kolléga/Kolléganő!

Évenkénti továbbképző tanfolyamunk valójában a sugárvédelemmel foglalkozó hazai szakemberek legjelentősebb tudományos rendezvénye. A tudományos színvonal és az előadói kultúra fejlesztése érdekében az idén is az előadások, illetve a poszterek legjobbját, - a szerző(k) életkorától függetlenül, - oklevéllel és szerény pénzösszeggel jutalmazni szeretnénk. A jutalom összege az idén a legjobb előadásért 6.000 Ft, a legjobb poszterért 4.000 Ft lesz.

A legjobb munkák kiválasztását a tavalyi évhez hasonlóan kívánjuk megszervezni. Ehhez kérjük a tanfolyam valamennyi, - részvételi díjat fizetett, illetve mindhárom napon jelen lévő, - résztvevőjének segítségét.

A kiválasztás a regisztrációkor a résztvevőknek átadott szavazólapok segítségével történik. Szavazni 3 szempont alapján lehet az Ön által legjobbnak ítélt 3 előadásra, illetve 3 poszterre. Szempontonként a legjobbnak tartott munkára adott szavazat 3 pontot ért, a második helyezett 2 pontot kap, míg a harmadik 1-et. Valamely előadás, illetve poszter értékszáma a szavazásban résztvevőktől kapott pontok összege lesz. A jutalmat az a munka kapja meg, amelynek értékszáma a legmagasabb. Holtverseny esetén a több "3 pontos" értékelés alapján döntünk. A három szempont a következő:

1. Az előadás (poszter) problémafelvetése, aktualitása, érdekessége, egyszerűen: a TÉMA.
2. A téma kidolgozásának alapossága, tudományos színvonala, egyszerűen: a TARTALOM.
3. A közreadás módja, közérthetősége, a mondanivaló illusztráltsága, a poszter kivitele, stb., röviden: a FORMA.

A KITEKINTÉS és a NEMZETKÖZI szekció előadásai nem vesznek részt a szavazáson. A szerzőket kérjük, hogy saját munkáikat ne értékeljék, hiszen ez nem lenne etikus. Mindenkit kérünk, hogy csak egy szavazólapot töltsön ki, szavazataival az egyéni véleményét fejezze ki, és senki se igyekezzon befolyásolni mást a véleményalkotásban. Csak így érhető el, hogy tiszta módszerekkel sikerüljön kiválasztanunk a legjobbakat. A szavazatokat a sugárvédelmi emlékérmek átadása és a zárszó előtt gyűjtjük össze. Összesítésük viszonylag hosszú időt vesz igénybe, ezért a helyszínen nem tudjuk megtenni.

A győztesek és a legjobbak nevét a HÍRSUGÁR legközelebbi számában fogjuk közölni. A jutalmakat az ELFT Titkársága juttatja el a győztesekhez, több szerző esetén a programban aláhúzott előadóhoz.

Minden szerzőnek sok sikert kívánunk, s kérjük, munkája elkészítésekor vegye figyelembe az értékelés szempontjait. A szavazásban résztvevőknek előre is köszönjük közreműködésüket:

Budapest, 1998. május 4.

A Szakcsoport Vezetősége

IZRAELBEN JÁRTAM

A Biblia földjének látogatói, legyenek azok hívők, vagy kételkedő világiak, csodálattal szemlélik annak a vidéknek a történelmét, amely a **kereszténység**, a **judaizmus** és az **iszlám** révén formálta világunkat. Mindhárom vallás ősatya **Ábrahám** volt.

A Földközi tenger keleti partvidékén, a Közel-Kelet szívében fekvő Izrael ősidőktől Európa, Ázsia és Afrika keresztútja volt. Ez a Szentföld, ahová Mózes vezette Izrael gyermekeit, Krisztus itt született és itt mondta el prédikációit, Mohamed innen emelkedett a mennyekbe.

Részt vettem és előadást tartottam a **II. Regionális Mediterrán Sugárvédelmi Konferencián Tel Avivban** (1997. november 16-20). A konferenciát az izraeli, görög és olasz sugárvédelmi társaság szervezte. A szervező országokon kívül a konferencia résztvevői között voltak horvátok, németek, valamint egy angol, egy szerb, egy japán kolléga és én Magyarországról.

Igazán díszvendégnek kijáró, megkülönböztetett tisztelettel vettek körül az első perctől kezdve, az előadásunkat is a megnyitó utáni első helyre tették, melynek címe: Osvay M., S. Deme, F. Golder: Selective assessment of gamma and neutron radiation using LiF TL dosimeters.

A konferencia témáit illetően elmondható, hogy az a hazai, balatonkenesei illetve a múlt évi prágai, Közép Európai Sugárvédelmi Konferencia "táncrendjéhez" hasonló volt.

A következő szekciókban hangzottak el előadások: dozimetria (2 szekció), sugárvédelmi mérés technika (1 szekció), sugárvédelem (1 szekció), környezeti dozimetria (4 szekció), orvosi fizika (1 szekció), nem ionizáló sugárzások (1 szekció).

A szóbeli előadások száma közel 40 volt és hasonlóan alakult a poszterek száma is.

A konferencia és az Izraeli Sugárvédelmi Társaság elnöke, prof. Tuvia Schlesinger, valamint prof. Y. Samai, és prof. E. Lowinger magyar származásúak, ketten közülük itt is születtek Magyarországon.

Néhány szóban a konferencia előadásairól: a dozimetria szekcióban elhangzott előadások jelentős részének témája a termolumineszcencia (TL) tárgykörébe tartozott (környezeti-, személyi TL dozimetria, kevert neutron-gamma terek vizsgálata, fototranszfer TL vizsgálatok stb.)

Az előadások szünetében az együttműködés lehetőségeiről is tárgyaltunk a termolumineszcencia dozimetriai kutatásairól világhírű **Horowitz laboratórium** egyik munkatársával, Ben-Shacharral (NCR-Negev, Beer-Sheva).

A "környezeti dozimetria szekcióban a "radonos" előadások nagy száma arra mutat, hogy téma ott is az első helyek egyikét foglalja el a sugárvédelmi problémák között. Szóba került a viták során még egy olyan merész javaslat is, hogy jó lenne elrendelni az ellenőrző méréseket az építőanyagokon a lakásépítők költségére. Természetesen az ötlet nem kapott támogatást, mondván, hogy elég költséges Izraelben így is az építkezés.

A konferencia egy 5 csillagos szállodában volt megrendezve, a Hotel Dan Panorámában. Szeretek szép helyen lakni és ez a szálloda az "ötcsillagosok" között a legötcsillagosabbak közé sorolható, a panorámáról nem is beszélve: a szobám erkélyéről a legszebb kilátás nyílt a Földközi tengerre, a tengerparti sétányon haladva a távolban magasló **modern tel avivi** felhőkarcolókra és **Jaffára (Jafo)**, a 4000 éves kikötővárosra.

A konferencia záróvacsoráján ízelítőt kaptunk nemcsak az izraeli konyha remekeiből, hanem egy hangulatos, színes csokrot is átnyújtottak az ország népi táncaiból (Izrael lakosságát közel 70 országból idetelepült emberek alkotják).

A konferencia után néhány szervezett kiránduláson is részt vettem, így eljutottam az **Olajfák Hegyére** és végig mentem a **Via Dolorosán** (keresztút) Jeruzsálemben, meglátogattam a születés templomát **Betlehemben**, fürödtem a **Holt Tengerben**, melynek sótartalma közel 30% és amely a tenger szint alatt 400m-re terül el. Felmentem drótkötél felvonóval a több ezer éves, Nagy Heródes által épített **massadai erődbe**, mely az izraeliek büszkeségének egyik jelképe.

Meglátogattam egy gyönyörű kibucot és a híres gyémánt gyárat Tel Aviv közelében.....

Jeruzsálem: egy város, három vallás! Ábrahám három vallásának hívei külön városrészben laknak.

Felejthetetlen élmény volt szombaton a 18m magas **Sirató Falnál** (Nagy Heródes által, időszámításunk előtt épített templom fala) zajló zsidó szertartások meghallgatása, valamint a **Holt Tengeri (kumráni) tekercsek** megtekintése az Izrael Múzeum egyik érdekes, kupola formájú épületében. Tetszett a következő felirat: "to remember the past, to live the present, to trust the future"

A Szent város méltóságteljesen áll a Júdea hegység egyik 800 méternél magasabb hegyén. A városban minden épületet fehér mészkővel kell borítani, hála az angol rendelet felújításának. (Izrael brit mandátum-terület volt 1948-ig). Nem csak a középületek, pl a hatalmas jeruzsálemi egyetem épületei, hanem a sokemeletes lakótömbök is kizárólag fehér mészkővel vannak borítva, így követték a hegyoldalba illeszkedő házak építészeti hagyományait. Nehéz abbahagyni a beszámolót.....

Látogatásom óta 4 hónap telt el, én azt hittem, hogy engem már semmi nem rendít meg igazán, hiszen oly sokat láttam a világ sokszínűségéből. De azt kell mondjam, hogy sokszor vagyok Jeruzsálemben gondolatban és állok az Olajfák Hegyén: gyönyörködöm a világ egyik legszebb látványában, ahogyan a verőfényes napsütésben szikráznak a templom tetők és a **Szikla Mecset** (épült: 691-ben) arany kupolája a vakítóan fehér mészkőből épült város épületei között.....erről a hegyről szinte a világ végére is el lehet látni.....és imádkozom, hogy legyen béke a világon.

Shalom (üdvözlöm, viszontlátásra, béke).

Osvay Margit

HÍREK

Golder Ferenc
1935-1998

Golder Ferenc az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp - és Felületkémiai Intézetének műszaki igazgatóhelyettese 1998 május 16-án, életének 63. évében elhunyt. Vele a sugárvédelmi iskola egyik hazai és nemzetközileg is ismert képviselőjét veszítettük el.

1959-ben szerzett vegyészmérnöki diplomát és fiatalon, 1965-től volt az Országos Atomenergia Bizottság Izotóp Intézetének tudományos munkatársa. Az elmúlt több mint három évtizedes szoros munkakapcsolatunk különösen mély benyomást hagyott bennem.

Munkájára a szakmai hozzáértés, a jó kapcsolatok kialakítása, az emberi problémák megértése, a megoldásukra irányuló igyekezet volt a jellemző. Ezért munkatársai szerették és nagy, aggódó odafigyeléssel kísérték az utolsó egy év alatt a gyilkos kórral szembeni küzdelmét is. A kemény megpróbáltatásokkal járó gyógykezeléseket is nagy önuralommal viselte, mellette az utolsó napokig hivatásának élve végezte felelősségteljes munkáját a rábízott Sugárbiztonsági Osztály élén.

Számtalan sugárvédelmi és nukleáris biztonsági tanulmány társszerzője, emellett az emberek védelmét szolgáló sugárvédelmi óvórendszabályok kidolgozásában sokszor erőnfelüli feladatokat vállalt és végzett. Gyakran vett részt a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szűk szakértői értekezletein a tanulmányok tervezeteinek kidolgozásában, a nukleáris anyagok biztonságos nemzetközi ellenőrzési rendszerének formálásában.

A Sugárvédelmi Szakcsoportban a továbbképző tanfolyamokon széleskörű tapasztalatait adta át a következő generációnak. Ezek hiányát érezzük most halálával.

Emlékét megőrizzzük

Veres Árpád

OAH HÍRLEVÉL

Megjelent az OAH Hírlevél 1. évfolyamának 1. száma. A Hírlevél az Országos Atomenergia Hivatal tájékoztatója. Tisztelettel és örömmel köszöntjük "laptársunkat".

A Hírlevél Beköszöntőjét Vajda György, az OAH főigazgatója írta. Ebből szeretnénk idézni néhány mondatot:

"Az 1996-ban elfogadott és 1997 közepén hatályba lépett új atomtörvény az Országos Atomenergia Hivatal feladatává tette a lakosság tájékoztatásának összehangolását a nukleáris biztonsággal kapcsolatos ügyekben. Bár az OAH minden megkeresésre eddig is készségesen válaszolt, nem voltak meg a rendszeres kapcsolattartás kialakult formái. Az új kihívások és az atomtörvényben előírt kötelezettségek hatására döntöttünk úgy, hogy tájékoztatáspolitikánkat az új követelményekhez igazítjuk, és tájékoztatási eszközszerünket átalakítjuk.

Az átalakítás egyik eleme a hírlevél megjelenése, amellyel az a célunk, hogy rendszeres tájékoztatást adjunk az Országos Atomenergia Hivatal tevékenységéről, s az ahhoz kapcsolódó eseményekről. Fontosnak tartjuk, hogy további háttér-információkat is biztosítsunk az érdeklődők számára - például azokat a terjedelmesebb cikkeket, háttéranyagokat, esetleg interjúkat, amelyek jelzik az Országos Atomenergia Hivatal álláspontját egyes események kapcsán, vagy részletes tájékoztatást nyújtanak az OAH feladatköréhez tartozó ügyekben. Ennek szellemében adunk rövid összefoglalást az első szám mellékleteként az elmúlt évek legjelentősebb eseményeiről, eredményeiről és az előttünk álló feladatokról."

Megkérdeztük Besenyei Gábornét, a Hírlevél felelős szerkesztőjét, hogy kihez jut el kiadványunk. Íme a válasz.

Az a célunk, hogy az OAH Hírlevél minél szélesebb körhöz eljusson, ezért minden nukleáris intézményhez több példányban is elküldtük, nemcsak az intézmény igazgatójához, de a velünk kapcsolatban álló munkatársakhoz is. Eljuttattuk mindazokhoz a minisztériumokhoz, s országos hatáskörű szervekhez, amelyekkel munkakapcsolatban vagyunk. Összeállítottunk egy - mintegy 170 címet tartalmazó - címlistát, amelyen a fentiekén kívül szerepelnek érdek-képviselői szervek, a nukleáris létesítmények körül elhelyezkedő városok, községek polgármesterei, valamint szakmai szervezetek is. A hírlevelet eljuttattuk napilapok és szakmai folyóiratok újságíróinak, a rádiónál és a TV-nél dolgozó, érdeklődő munkatársaknak. Mivel ez volt az első szám, próbáltuk viszonylag széles körben teríteni.

A következő szám július végére várható. Terveink szerint az OAH honlapja is elkészül addigra, s ott minden érdeklődő számára hozzáférhetővé tesszük. Ezen kívül bárki kérheti, hogy vegyük fel a címlistára, s a következő számból már fogunk küldeni. Remélem, hogy marad energia és lelkesedés a hírlevél szerkesztésére és az valóban be fogja tudni tölteni azt a szerepet, amiért létrehoztuk, azaz rendszeresen és hitelesen tájékoztat az OAH tevékenységéről, s

az ahhoz kapcsolódó eseményekről. Itt is jelezném, hogy bármilyen véleményt, javaslatot örömmel vennénk, amely segít a hírlevelet érdekesebbé, tartalmasabbá és ezáltal hasznosabbá tenni.

Mi a Hírsugár nevében kívánunk sok sikert a Hírlevélnek, s ajánljuk a Szakcsoportunk tagjainak, hogy kövessék nyomon a Hírlevélben megjelenő - részünkre is fontos információkat.

A szerkesztő

A SUGÁRVESZÉLY ÚJ TÁRCSAJELZÉSE

A Magyar Közlöny 1998. évi 2. számában jelent meg a munkaügyi miniszter 2/1998. (I. 16.) MüM. rendelete a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről.

A rendelet 1. számú melléklete tartalmazza a biztonsági jelek geometriai formáját, színezését. A sugárveszély jelének alakja és az alkotóelemek egymáshoz viszonyított arányai változatlanok maradtak, mindössze a szín változott meg: a szabályos jelzésen az alapszín sárga, a szimbólum pedig fekete. Némileg furcsa, hogy a fent leírt figyelmeztető jel a "Radioaktív anyag" elnevezést viseli, hiszen radioaktív anyag nélkül is lehet sugárveszély.

Érdekesség, hogy a mellékletben megjelent a nem-ionizáló sugárzásra utaló figyelmeztető jelzés is.

A rendelet kiadására az Európai Közösséggel folyamatban lévő jogharmonizáció keretében került sor. A jelzéseket 2000. január 1-jétől kell alkalmazni, de már előbb is használhatóak. Fontos eldöntendő kérdés, hogy az eddigi táblák (sárga alapon piros szimbólum) meddig maradhatnak használatban. A rendelet 8.§ (2) bekezdés ugyanis így fogalmaz: "Az alkalmazott képjel kis mértékben eltérhet vagy részletesebb lehet az 1. számú mellékletben meghatározottnál, ha jelentése változatlan marad, és azt a módosítás nem teszi bizonytalanná." E "kiskapuba" talán belefér e színeltérés is. Amint megoldódik e probléma, ismét tájékoztatjuk olvasóinkat.

2000. JAN. 1-JÉIG BIZTOSAN MARAD A SUGÁRVESZÉLYES MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATTAK KORKEDVEZMÉNYES NYUGDÍJAZÁSA

1998. január 1-jén lépett hatályba a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény, (a továbbiakban: T.), valamint a végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet, (a továbbiakban: R.). Mindkettő foglalkozik a korkedvezménnyel. A sugárveszélyes munkakörökben foglalkoztatott dolgozókat érintő legfontosabb szabályok a következők:

A korkedvezmény

T.8.§ Aki 2000. január 1-je előtt a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá az egészségre különösen ártalmas munkát végzett, az 1997. december 31-én hatályos rendelkezések szerint korkedvezményben részesül.

Korkedvezményre jogosultság 2000. január 1-je előtt

R.1.§ (1) Az igénylőre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárhoz képest (T.7.§) kétévi korkedvezményben részesül

a, az a férfi, aki legalább tíz, és az a nő, aki legalább nyolc éven át korkedvezményre jogosító munkakörben, továbbá

b, az, aki legalább hat éven át egy légköri nyomásnál nagyobb nyomású légtérben dolgozott.

(2) A korkedvezmény további egy-egy év

a, a korkedvezményre jogosító munkakörben végzett minden újabb öt-, nőknél négyévi, illetőleg

b, az egy légköri nyomásnál nagyobb nyomású légtérben végzett minden újabb háromévi

munka után.

(3) Az (1)-(2) bekezdés rendelkezéseit a 2000. január 1-je előtt megszerzett korkedvezményes időre kell alkalmazni.

(4) Az 1997. január 1-je előtt korkedvezményes öregségi nyugdíjra jogosultságot szerzett személyek öregséginyugdíj-korhatára - függetlenül az igényérvényesítés időpontjától - nő esetében az 55., férfi esetén pedig a 60., betöltött életév. (Kiemelés a HÍRSUGÁR-tól!)

R.2.§ (1) A korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékét az 1. számú melléklet tartalmazza.

....

(5) A korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékében felsorolt munkaköri meghatározásokat kiterjesztően értelmezni nem lehet. Az abban használt meghatározásoktól eltérő megjelölésű munkakör csak akkor lehet korkedvezményre jogosító munkakörnek tekinteni, ha

a, az eltérő megjelölés a jegyzékben felsorolt munkakörnek szűkített meghatározása, vagy

b, az eltérés csak az elnevezésben mutatkozik, maga a munkakör - a munkaköri leírásból megállapíthatóan - a jegyzékben felsorolt munkakörrel azonos.

Vegyes és hatályba léptető rendelkezések

T.3.§ (1) Az 1997. december 31-én hatályos jogszabályok alapján megszerzett jogosultságot megszüntetni, illetőleg korlátozni nem lehet.

T.101.§ (1) A kormány felhatalmazást kap arra, hogy

....
d, a 2000. január 1-je előtti, korkedvezményre jogosító idő figyelembevételére vonatkozó részletes szabályokat....rendeletben határozza meg.

....
(3) A kormány felhatalmazást kap arra, hogy a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) egészségkárosító hatása alapján - az Érdekegyeztető Tanács véleményére figyelemmel - 2000. január 1-jéig határozza meg a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékét,

A R. 1. számú mellékletében a 10. pont sorolja fel az "ionizációs (!) sugárzás hatása alatt végzett" munkák körét és a munkaköri leírásokat. Ennek közlésére helyhiány miatt nem vállalkozhatunk, de az érdeklődők megtalálhatják a Magyar Közlöny 1997. évi 85. számának 6114-15. oldalain. A jegyzékre ténylegesen ráfér egy korszerűsítés, hiszen egyebek mellett még mindig szerepelnek benne az elektronmikroszkópiával kapcsolatos munkakörök, annak ellenére, hogy az elektronmikroszkópokat 1988 óta nem tekinthetjük sugárzó berendezéseknek.

A SUGÁRVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS ÚJABB JOGSZABÁLYOK

A HÍRSUGÁR 1997. októberében megjelent 4. száma közölte az Atomtörvényhez kapcsolódó, 1997. szeptember 15-ig megjelent jogszabályok jegyzékét. 1998. április 15-ig, -tudomásunk szerint, - az alábbi újabb olyan jogszabályok jelentek meg, amelyek valahogyan érintik a sugárvédelmet:

16/1997. (X. 6.) KHVM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás "A" és "B" Melléklete módosításának és kiegészítésének kihirdetéséről MK. 1997/85. szám. (A módosítások érintik a radioaktív anyagok szállításánál betartandó szabályokat.)

213/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet

a nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék tároló biztonsági övezetéről MK. 1997/107. szám (A biztonsági övezet határáról, kijelöléséről, az övezeten belüli tilalmakról, stb.)

227/1997. (XII. 10.) Korm. rendelet az atomkárfelöltségre vonatkozó biztosítási, vagy más pénzügyi fedezet jellegéről, feltételeiről és összegéről MK. 1997/110. szám (Elsősorban a nukleáris létesítmények gazdasági vezetőit érdeklő rendelet.)

240/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet a radioaktív hulladékok és a kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról MK. 1997/114. szám (1998. július 1. napján létrejön a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság.)

67/1997. (XII. 18.) IKIM rendelet a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről MK. 1997/114. szám (A konkrétumokat a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság javaslata alapján az OAB egy szakbizottsága fogja később meghatározni.)

52/1997. (XII. 20.) NM rendelet a népjóléti ágazatba tartozó egyes államigazgatási eljárásokért és igazgatási jellegű szolgáltatásokért fizetendő díjakról szóló 50/1996. (XII. 27.) NM rendelet módosításáról MK. 1997/116. szám (A módosítással a rendelet problémái változatlanul fennállnak. A sugáregészségügyi hatósági tevékenységért fizetendő díjak 10-14 %-kal emelkedtek.)

59/1997. (XII. 21.) NM rendelet az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat szervezetéről és működéséről szóló 7/1991. (IV. 26.) NM rendelet módosításáról MK. 1997/117. szám (Az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatala neve 1998. január 1-jétől egyszerűen csak Országos Tisztifőorvosi Hivatal. Az OSSKI-nak megváltozott a jogállása, gazdálkodása és a neve. Az új név: "Fodor József" Országos Közegészségügyi Központ Országos "Frederic Joliot-Curie" Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézete.

70/1997. (XII. 29.) BM rendelet a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének szabályairól MK. 1997/120. szám (A rendelet mellékleteként kiadott Szabályzat foglalkozik a sugárveszélyes területen keletkezett tüzek oltásával és a műszaki mentés szabályaival sugárveszélyes anyagok jelenlétében.)

21/1998. (III. 6.) OGY határozat a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény megerősítéséről MK. 1998/16. szám (Az egyezmény szövegét egyelőre nem hozták nyilvánosságra.)

18/1998. (III. 27.) BM rendelet az atomenergia alkalmazásával összefüggő rendőrségi feladatokról szóló 47/1997. (VII. 26.) BM rendelet módosításáról MK. 1998/26. szám (Létesítmény engedélyezésekor a rendőrségi szakhatósági kérelemhez mellékelni kell a terveket és a (rendészeti) védelem leírását. Pontosítja azon személyek körét, akik bizonyos munkakörökben nem foglalkoztathatóak.)

AZ MTA IZOTÓPINTÉZETÉNEK ÚJ NEVE

1998. január 1-jétől megváltozott az MTA Izotópkutató Intézete neve. Az új név, amelyik immár a negyedik az Intézet történetében, a következő:

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÉMIAI KUTATÓKÖZPONT IZOTÓP- ÉS FELÜLETKÉMIAI INTÉZET

A hatósági feladatokkal összefüggő tevékenységeket a Sugárbiztonsági Osztály végzi.

HIBA AZ EGYIK KORMÁNYRENDELETBEN

Még tavaly, a Magyar Közlöny 1997/65. számában jelent meg a Kormány 124/1997. (VII. 18.) Korm. rendelete, az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá nem tartozó radioaktív anyagok, valamint ionizáló sugárzást létrehozó berendezések köréről. A rendelet egyik mondatába értelemzavaró hiba került, egy "**nem**" szó véletlenül kimaradt.

A rendelet szóban forgó mondatának helyes szövege, összhangban az 1996. május 13-án kelt 96/29/EURATOM direktíva III. fejezet 3. szakasza 2. bekezdésének (d) és (e) pontjaival (Official Journal of the European Communities, No L 159/1, 29. 6. 96.), a következő:

"1.§ (2) Nem tartozik az At. hatálya alá az ionizáló sugárzást létrehozó, radioaktív anyagot nem tartalmazó

a, 30 kV-nál nem nagyobb feszültségkülönbséggel üzemelő - az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatala (a továbbiakban: ÁNTSZ OTH) által jóváhagyott típusú - elektromos berendezés"

Reméljük, hamarosan a hivatalos helyesbítés is meg fog jelenni a Magyar Közlönyben.

KÜLFÖLDI RENDEZVÉNYEK

Radioaktivität in Mensch und Umwelt

28. September bis 2. Oktober 1998 Lindau im Bodensee

Tagungsgebühren bei Zahlungseingang bis zum 5. Juni 1998
Nichtmitglieder 570,- DM

Tagungssekretariat :Frau Ulla Schrödel
c/o GSF-Kongreßdienst,
Postfach 11 29, D-85758 Oberschleissheim
Tel. (089) 3187-3030, Fax (089) 3187-3362, eMail: Schroedel@gsf.de

4th Symposium of the Croatian Radiation Protection Association
with international participation
November 11-13, 1998 Zagreb, Croatia

Symposium Fee

350 kn or equivalent of 100,- DM.

Organizer: Croatian Radiation Protection Association

President: Maria Ranogajec, Ruđer Bosković Institute
Zagreb, Croatia, Bijenička c. 54;

Tel.: ++385 1 4561-156; fax: ++385 1 4680-098;

eMail: marika@rudjer.irb.hr

Secretary: Saveta Miljanić, Ruđer Bosković Institute,
Zagreb, Croatia, Bijenička c. 54;

tel.: ++385 1 4561-053; fax: ++385 1 4680-098;

eMail: saveta@rudjer.irb.hr

